

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต ๑

The Relationship between the Management Skills of
the Schools Administrators in The 21st Century and
the Effectiveness of the Schools under Phanakhonsi Ayutthaya
Primary Education Service Area Office 1

กาญจนา ทองดี*

Kanchana Thongdee

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย

Master of Education Program in Educational Administration

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

ดร.วีรภัทร ภัทรกุล**

Dr.Weeraphat Phattharakul

คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย

Master of Education Program in Educational Administration

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Thailand

Email : 3029kwang@gmail.com, p_weeeaphat@hotmail.com

Received: February 18, 2021

Revised: December 3, 2021

Accepted: December 14, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ (๒) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ (๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนละ ๒ คน จำนวนทั้งสิ้น ๓๕๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่

* กาญจนา ทองดี Kanchana Thongdee นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

** ดร.วีรภัทร ภัทรกุล Dr.Weeraphat Phattharakul อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisors

ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. และ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัย พบว่า (๑) ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุด คือ ด้านการบริหารองค์การ อยู่ในระดับมาก (๒) ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลสูงสุดในเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด (๓) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r = .๗๔$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์; ทักษะผู้นำ; ผู้บริหาร; ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research were to (1) to study the leadership skills of 21st century administrators under the Ayutthaya Educational Service Area Office District 1 (2) The effectiveness of schools under the Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 (3) The relationship between the leadership skills of the 21st century administrators and the effectiveness of schools under the Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. The sample group used in this research was 354 teachers. The data were collected using questionnaire. The data analysis with descriptive statistics including frequency and percentage mean values \bar{X} And standard deviation S.D. and finding the Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The results of the research revealed that The effectiveness of schools under the Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, overall was at a high level. With the most effective in the ability to solve problems within educational institutions at the highest level and The relationship between leadership skills of 21st century administrators and effectiveness of schools under the Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, overall, were positively correlated. Is high at the .01 level, the most relevant aspect was the ability to solve problems within the school.

Keywords : The Relationship ; Leadership skills ; Administrators ; 21st century

บทนำ

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ (ระหว่าง ค.ศ. ๒๐๐๑ – ๒๑๐๐) มีการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลกระทบต่อองค์การ และพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจการเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลก มีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้นและผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่น และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์การจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่ เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ^๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ เป็นองค์กรทางการศึกษาที่มีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดรวม ๑๗๗ โรงเรียน ให้มีความสอดคล้องและสนองรับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา อย่างมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ซึ่งก่อให้เกิดความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสิ่งที่สำคัญส่วนหนึ่งที่สะท้อนประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรมก็คือคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการทดสอบ O-Net ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทุกวิชาที่จัดสอบมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ส่วนการทดสอบ NT ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ความสามารถด้านการคำนวณ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับประเทศ^๒

งานวิจัยต่างประเทศ ได้มีการศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อประสิทธิผลขององค์กรโดยศึกษาผลจากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ ๔ กิจกรรมในกลุ่มผู้บริหารวิทยาลัยระดับวิทยาเขต ในฐานะที่เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารงานเพื่อบรรลุพันธกิจของวิทยาลัย โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบในการศึกษา คือ คณบดี เจ้าหน้าที่วิทยาเขต ผู้ให้ข้อมูลเพื่อการประเมินผู้เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเนื้อหาหลงใน leadership educational plan (LEAP) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ผลการวิจัย

^๑ ชัยยนต์ เพาพาน, “ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑”, การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑, (ภาพสันธุ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, ๒๕๕๘), หน้า ๓๐๓.

^๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑, แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖), [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.aya1.go.th/book3/แผนพัฒนา6266.pdf>, [4 มกราคม 2563]

พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นแนวทางในการนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถาบัน^{๑๑} และงานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑ ตามการรับรู้ของผู้นำในภาคเอกชน ประเทศแคนาดา โดยใช้แบบสอบถามและการโทรศัพท์สัมภาษณ์ ผลการศึกษา พบว่าผู้นำในภาคเอกชน รับรู้ถึงความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับ กระแสโลกาภิวัตน์ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะ การสอน การเจรจาต่อรอง ทักษะระหว่างบุคคล จริยธรรม ทักษะของการเป็นผู้ประกอบการ การแก้ปัญหา ความคิดริเริ่ม ความอดทน การใช้เทคโนโลยีและการตื่นตัวกับกระแสโลกาภิวัตน์ เป็นความสามารถที่สำคัญของผู้นำ เพื่อการก้าวเข้าสู่ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ ๒๑^{๑๒}

งานวิจัยในประเทศไทย พบการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒ จำนวน ๑๙๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า (๑) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก^{๑๓} และจากผลการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ผลการวิจัยพบว่า (๑) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (๒) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษารองลงมา คือ ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์

^{๑๑} Willetto, P. "A study on leadership development for effectiveness: The effects of Implementing four leadership development activities with triball collage administrators at the branch campus level as a strategy to articulate a college mission," **Dissertation Abstracts International**, 2001.

^{๑๒} Waston, S. H. "Leadership requirements in the 21 century: The perceptions of Canadian private sector leaders" **Dissertation Abstracts International**, 2000.

^{๑๓} ชูลี รุ่งพานิช, "การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒", **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๒), หน้า บทคัดย่อ

ทางการเรียนสูงและ (๓) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม^๖

วัตถุประสงค์ของบทความวิจัยนี้ ขอนำเสนอผลการวิจัยจากการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ เท่านั้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑
๒. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑
๓. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

วิธีดำเนินการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ โดยแบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑
๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

^๖ ขวัญฤทัย ภูสาระ, “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๖๒), หน้า บทคัดย่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เสนอไปยัง ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงแนบไปกับแบบสอบถามให้กับ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและแจ้งกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

๓. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการตอบก่อนนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

๒. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิภาพของโรงเรียน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

๑. ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุดคือ ด้านการบริหารองค์การ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

๑.๑ ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุดในเรื่องผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรได้ริเริ่มความคิดใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาละเอียดรอบคอบในการจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลอย่างชำนาญ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากล้าเสี่ยงในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ อยู่ในระดับมาก

๑.๒ ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ด้านทักษะการตัดสินใจและการยืดหยุ่นทางความคิดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุดในเรื่องบริหารสถานศึกษามีมนุษยสัมพันธ์

กับเพื่อนร่วมงานทุกระดับ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการทำงานแบบร่วมมือและเป็นประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษายืดหยุ่นในการบริหารองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาวิจัยและนำผลการวิจัยและผลการประเมินมาปรับปรุงระบบการทำงาน และผู้บริหารสถานศึกษานำนวัตกรรมมาใช้ในการวิเคราะห์การแก้ปัญหาในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

๑.๓ ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุดในเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีทางเครือข่ายในการบริหารจัดการ จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก

๑.๔ ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ด้านทักษะการบริหารองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุดในเรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

๒. ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลสูงสุดในเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำสุด คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

๒.๑ ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลสูงสุดในเรื่อง ผู้เรียนที่จบชั้นสูงสุดของโรงเรียนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนรู้จักวางแผน ทำตามแผนที่กำหนดไว้และประเมินผลความก้าวหน้าของตนเอง อยู่ในระดับมาก

๒.๒ ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลสูงสุดในเรื่อง ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้เรียนมีเหตุผลและยอมรับนับถือผู้อื่น อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับมาก

๒.๓ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีประสิทธิผลสูงที่สุดในเรื่อง สถานศึกษาใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอน และ สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากกระทบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับรองลงมา คือ สถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติงานทั้งด้านวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษา มีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป อยู่ในระดับมาก

๒.๔ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีประสิทธิผลสูงที่สุดในเรื่อง สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน และสถานศึกษาร่วมกันแก้ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับรองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถจัดหาและใช้ทรัพยากรที่ได้มาให้เกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ใน ๔ ด้าน คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทักษะผู้นำของรายด้านสรุปได้ดังนี้

๓.๑ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง รองลงมา ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความสามารถ

ในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

๓.๒ ทักษะการตัดสินใจและการยืดหยุ่นทางความคิด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

๓.๓ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง รองลงมา ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

๓.๔ ทักษะการบริหารองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง รองลงมา ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง และต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

๑. จากผลการวิจัย ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ พบว่า ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะผู้นำสูงสุดคือ ด้านการบริหารองค์การ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ต่ำที่สุด คือ ด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นปัจจัยสำคัญของผู้บริหารในการใช้กลยุทธ์และกระบวนการในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ผู้บริหารมีความรอบรู้ในด้านการจัดแนวนโยบายการศึกษา กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ได้กว้างไกลชัดเจน มีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Professional Learning Community: PLC เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ บริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานมีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ บริหารโครงการ กิจกรรมสอดคล้องกับแผนที่วางไว้ จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

๒. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิผลสูงสุดในเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำสุด คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน มีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียน มีความสามารถวางแผนแก้ไขปัญหาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถแก้ไขเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้ โรงเรียนสามารถจัดหาและใช้ทรัพยากรที่ได้มาเกิดประโยชน์ โดยผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน ดำเนินการประสานงานทุกส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและตรงตามบริบทของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารที่สามารถแก้ปัญหาได้ดีก็สามารถช่วยให้ประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ สูงขึ้นด้วย

๓. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง นั้นแสดงให้เห็นว่า การที่ผู้บริหารมีทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ สูงมีแนวโน้มที่จะทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ สูงขึ้นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง และต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ควรมีการศึกษาทักษะผู้นำด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ควรส่งเสริมให้มีโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๒. ควรมีการศึกษาประสิทธิผลด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมครูผู้สอนให้พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

๓. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้นำของผู้บริหารในศตวรรษที่ ๒๑ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ มีด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน

บรรณานุกรม

ขวัญฤทัย ภู่อาระ. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑”.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๖๒.

ชัยยนต์ เพาพาน. “ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑”. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครุศาสตร์ครั้งที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑. ภาพสินธุ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, ๒๕๕๘.

ชูลี รุ่งพานิช. “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และ เขต ๒”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๒.**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑, **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.๒๕๖๒-๒๕๖๖)**, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.aya1.go.th/book3/แผนพัฒนา6266.pdf>, [4 มกราคม 2563]

Waston, S. H. “Leadership requirements in the 21 century: The perceptions of Canadian private sector leaders” **Dissertation Abstracts International**, 2000.

Willeto, P. “A study on leadership development for effectiveness: The effects of implementing four leadership development activities with triball collage administrators at the branch campus level as a strategy to articulate a college mission,” **Dissertation Abstracts International**, 2001.